

Nr 459

Av herr **Nyberg m. fl.**, om ökat anslag till säkerhetsanstalter för sjöfarten.

Statsrådet och chefen för handelsdepartementet har i statsverkspropositionen — driftbudgeten bil. 12, sid. 88 och kapitalbudgeten bil. 31, sid. 3 — förordat, att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för nästa år anvisas 1 970 000 kronor, medan lotsstyrelsen föreslagit, att för ändamålet i fråga 3 900 000 skall beviljas och ställas till sjöfartsstyrelsens förfogande. För nu löpande budgetår har till säkerhetsanstalter anvisats 3 370 000 kronor, av vilket belopp — såsom anföres i propositionen — 1 500 000 kronor ankommer på färdigställande av ett nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet. Det för nästa budgetår förordade beloppet överstiger sålunda med 100 000 vad som, bortsett från medlen till nämnda tjänstefartygs färdigställande, anvisats för innevarande budgetår.

Av lotsstyrelsens petitaskrivelse kan man inhämta, att styrelsen grundat sitt medelsäskande med 3 900 000 kronor på en för perioden 1954/55—1963/64 av styrelsen upprättad 10-årsplan, innefattande ej blott anslag till de egentliga säkerhetsanstalterna m. m. — jämväl nya fyrskepp — utan även till erforderliga nybyggnader för tjänstefartyg. Enligt denna plan borde under 10-årsperiodens första hälft årligen anvisas 3 900 000 kronor och under dess senare hälft 3 600 000 kronor per år d. v. s. för de 10 åren sammanlagt 37 500 000 kronor.

För vartdera av budgetåren 1954/55 och 1955/56 har lotsstyrelsens äskande nedskurits med 500 000 kronor. Därest årets statsverksproposition i förevarande hänseende av riksdagen bifalles utan ändring, skulle detta innebära en nedskärning för nästkommande budgetår med ej mindre än 1 930 000 kronor eller i det närmaste hälften av det föreslagna beloppet. Det är utan vidare klart att en så utomordentligt restriktiv behandling av den för sjöfartssäkerheten i våra farvatten ansvariga myndighetens — numera sjöfartsstyrelsens — medelsäskanden kommer att medföra en allvarlig stagnation i den starkt eftersläpande utvecklingen av hjälpmedlen till den nutida sjöfartens vägledning och därmed en mycket allvarlig ökning av de risker, som sjöfarten sin natur likmätigt alltid måste taga. Det torde för var och en vara uppenbart att vår sjöfart är värd ett mycket starkt stöd från det allmänna, och att ett årligt anslag av 3 900 000 kronor — en bråkdel av kostnaden för ett enda större handelsfartyg — till förbättring av anordningarna till sjöfartens vägledning i våra hemnavatten måste betraktas som synnerligen moderat. I detta sammanhang bör även under-

strykas, att sjöfarten ingalunda utan egen kostnad drar nytta av dessa anordningar; den får bära sin icke obetydliga del av kostnaderna genom att erlägga fyr- och båkavgifter, lotsningsavgifter m. m.

Två särskilda omständigheter rörande sjöfarten bör i detta sammanhang särskilt uppmärksammas, nämligen handelsflottans utveckling mot allt större och mera snabbgående enheter samt det allmänt uppmärksammade och under den senaste tiden särskilt aktualiserade behovet av en så långt möjligt utsträckt sjöfart vintertid på norrlandskusten.

Skeppsbyggnadsteknikens utveckling har lett därtill, att de moderna handelsfartygen blivit av sådan storlek och gör sådan fart, som för blott 10—20 år sedan knappast kunde förutses. Framförandet av sådana fartyg längs våra kuster och i våra skärgårdar samt i inloppen till hamnar och ankarplatser ställer betydligt ökade krav på säkerhetsanordningarna: nya och förbättrade fyrar, mistsignalanläggningar och radiofyrar m. m. samt en effektiviserad lotsningstjänst, vilken bl. a. kräver kraftiga och sjövärdiga lotskuttrar till erforderligt antal.

Vintersjöfarten på Norrland är helt beroende av icke blott isbrytnings-servicen utan jämväl tillgången på sådana anordningar till sjöfartens vägledning, som kunnat hållas i funktion oberoende av isförhållandena. Fyrskipp och lysbojar tillhör icke denna kategori av säkerhetsanordningar. Det får därför anses vara särskilt angeläget, att en ersättning av fyrskeppen och lysbojarna i våra nordligare farvatten med fasta fyranläggningar så snart som möjligt kan komma till stånd. Med hänsyn till den jämförelsevis glesa förekomsten av säkerhetsanordningar över huvud taget längs norrlandskusten får dessutom varje utbyggnad av nya sådana anordningar anses vara av hög angelägenhetsgrad.

Vid en närmare granskning av lotsstyrelsens förslag till fördelning av det äskade anslaget å 3 900 000 kronor finner man, att ej mindre än 1 565 000 kronor därav utgör fyllnadsmedel till sådana anskaffningar och arbeten, vartill delbelopp anvisats redan för innevarande budgetår. Vidare har styrelsen till förbättring av bostadsförhållandena vid Arkö lotsplats beräknat en medelsanvisning av 260 000 kronor. I fråga om detta projekt har statsutskottet i utlåtande den 8 november 1955, nr 160, uttalat sig och förutsatt, att Kungl. Maj:t skulle ägna styrelsens framställning särskild uppmärksamhet och vidtaga sådana åtgärder, att frågan om modernisering av ifrågavarande tjänstebostäder snarast kunde bringas till sin lösning.

Nyssnämnda fyllnadsmedel samt anslagsbehovet för bostadsförbättringar vid Arkö lotsplats utgör sammanlagt 1 825 000 kronor. Därest till säkerhetsanstalter för sjöfarten ej skulle anvisas högre belopp än vad som föreslagits i statsverkspropositionen, 1 970 000 kronor, skulle sålunda till övriga av lotsstyrelsen angivna ändamål — enligt styrelsens beräkningar dragande en kostnad av 2 075 000 kronor — återstå endast 145 000 kronor. Med detta ringa belopp till sitt förfogande skulle sålunda sjöfartsstyrelsen

ha att söka tillgodose handelsministrarnas i statsverkspropositionen uttalade önskemål, »att de mest angelägna bland de av lotsstyrelsen angivna övriga projekten kan påbörjas».

Såsom rena exempel på angelägenhetsgraden av lotsstyrelsens olika förslag må i detta sammanhang anföras följande.

Till ombyggnad och modernisering av fyrskeppet Almagrundet, vartill 100 000 kronor anvisats för innevarande budgetår, äskas nu erforderligt fyllnadsanslag, 350 000 kronor. Detta fyrskepp är byggt 1868 och är sålunda 87 år gammalt. Däcket är så bristfälligt, att vatten från regn och överspolning läcker in, bl. a. i personalens hytter och kojor. Av våra 21 fyrskepp är för övrigt 16 mer än 50 år gamla.

Till radiotelefonanläggningar för vissa lotsuppassningar har lotsstyrelsen äskat 100 000 kronor. Tidigare — dock ej för innevarande budgetår — har medel anvisats till sådana anläggningar för ett 10-tal av våra åttio lotsplatser. Dessa anläggningar har visat sig vara synnerligen värdefulla såsom hjälpmedel för rationalisering och effektivisering av lotsningstjänsten, och de har därjämte visat sig ha betydande uppgifter att fylla för sjöräddningstjänsten.

Till elektrifiering av Tylö fyrplats på Hallandskusten äskar lotsstyrelsen 130 000 kronor. Detta förslag har lotsstyrelsen framlagt alltsedan år 1949; anslagsbehovet vid då rådande penningvärde utgjorde blott 75 000 kronor. Elektrifieringen skulle — förutom en högst välkommen förbättring av fyrpersonalens levnadsförhållanden — medföra en betydande ljusstyrkeökning hos fyrskenet till båtnad för sjöfarten. Härjämte skulle elektrifieringen öppna möjlighet att anordna den radiofyr vid fyrplatsen, som enligt en internationell, av Sverige biträdd överenskommelse bör anordnas därstädes.

Till fyranläggning på grundet Nygrån utanför inloppet till Piteå samt elektrifiering i samband därmed av den närbelägna Rönnskärs fyrplats (jämväl lotsplats) har lotsstyrelsen äskat ett delanslag av 500 000 kronor, vilket utgör hälften av den till omkring 1 000 000 kronor beräknade totalkostnaden för projektet. Styrelsens motivering för detta förslag är utförlig och talande. Vi har också erfarit att den av lotsstyrelsen planerade fyren på Nygrån är snart sagt den enda angöringsfyr i öppet vatten vid norrlandskusten, som för närvarande kan anläggas utan avvaktan av komplettering av de flerstädes längs denna kust mycket bristfälliga sjömätningarna. Det är därför med tillfredsställelse vi konstaterar, att handelsministern i statsverkspropositionen tillstyrker medelsanvisning till nybyggnad av ett sjömätningssartyg enligt ett av sjökarteverket framlagt förslag. Vi får emellertid i anslutning härtill understryka nödvändigheten av att anslaget till mättnings- och rekognosceringsverksamheten under de kommande budgetåren uppräknas så mycket, att de både i fråga om investering och drift dyrbara sjömätningssartygen och övriga anordningar för sjömättningsverk-

samheten kan utnyttjas till fullo under den för sjömätning lämpliga delen av året, vilket hittills icke alltid lär ha kunnat ske i brist på härför erforderliga medel.

Till ny fyranläggning på Arköbådan utanför södra inloppet till Norrköping har lotsstyrelsen äskat ett första delanslag av 350 000 kronor, utgörande hälften av den till 700 000 kronor beräknade totalkostnaden för fyranläggningen i fråga. Fyren avses bli fjärrmanövrerad medelst radio och försedd med mistsignalanläggning i likhet med den fyr på Kungsgrundet utanför Västervik, vartill styrelsen äskat fyllnadsanslag med 700 000 kronor. Fyranläggningarna på Arköbådan och Kungsgrundet får ses mot bakgrunden av att det hittills icke funnits en enda mistsignalstation på hela kuststräckan mellan Hävringe fyrskepp utanför Bråviken och Ölands norra udde, en sträcka på ej mindre än 75 nautiska mil, d. v. s. 140 kilometer. Att en sådan brist på en livligt trafikerad kuststräcka förefunnits måste betecknas som högst otillfredsställande. Många under årens lopp här inträffade fartygskatastrofer torde med säkerhet ha kunnat undvikas, därest de nyssnämnda mistsignalstationerna och fyrarna tidigare varit i verksamhet.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte till Säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 3 300 000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1956

Olaus Nyberg

Olof Johansson

Per A. Johnsson
i Kastanjegården

Ture Königson

John R. Anderson
i Sundsvall

John G. Löfroth